

Aan Vaste Commissie VWS, Tweede kamer der Staten Generaal
Van Zorgverzekeraars Nederland
Datum 20 september 2019
Contact Wouter Kniest 06-31048760
Ons kenmerk FS-19-257
Onderwerp ZN-position paper Rondetafelgesprek Wonen en zorg voor ouderen

Geachte leden van de Vaste Commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Ouderen moeten kunnen vertrouwen op goede zorg. Goede zorg komt het meest tot zijn recht als ouderen toegang hebben tot geschikte en betaalbare woningen. Samen met een zinvolle dagbesteding en een stabiele financiële situatie, levert een geschikte woning een enorme bijdrage aan preventie en de kwaliteit van leven van ouderen. Zorgverzekeraars en zorgkantoren zien dat geschikte woonvoorzieningen voor ouderen een groeiend probleem zijn. Dit heeft direct invloed op de kwaliteit en doelmatigheid van de zorgverlening.

Geschikte en betaalbare woningen voor ouderen vergroten de mogelijkheden om langer thuis te kunnen blijven wonen. Een geschikte woning is daarmee een randvoorwaarde om zo lang mogelijk veilig en zelfredzaam te kunnen blijven wonen in de eigen woonomgeving, ook als de zorgvraag toeneemt. Met het oog op personeelstekorten en de stijgende zorgkosten is het cruciaal dat gemeenten en woningcorporaties tijdig bouwen aan een breed en gevarieerd aanbod van woningen voor ouderen. Maar net zo belangrijk is dat ouderen ook zelf tijdig nadenken over hun toekomstige woonbehoeftes.

1. Afstemming noodzakelijk over wonen en zorg voor ouderen in de regio

Zorgverzekeraars hebben geen invloed op de beschikbaarheid van voldoende woningen voor ouderen. Deze verantwoordelijkheid ligt bij gemeenten, woningcorporaties en vastgoedontwikkelaars. Toch agenderen zorgverzekeraars het thema 'wonen en zorg' steeds nadrukkelijker in gesprekken met zorgaanbieders en gemeenten. Met name omdat doelmatige inzet van zorgprofessionals en investeringen in eHealth in sterke mate afhankelijk zijn van geschikte woningen voor (kwetsbare) ouderen. Zonder afstemming over wonen en zorg lopen we het risico dat we zorggeld verkeerd inzetten en dat ouderen sneller dan nodig een beroep moeten doen op verpleeghuiszorg.

- Zorgverzekeraars vinden het noodzakelijk dat **patiëntenorganisaties, zorgaanbieders en zorgverzekeraars actief worden betrokken bij de lokale woonopgaves¹ van gemeenten en woningcorporaties**. Zo kunnen we de **meerjarige woningbehoefte en de zorgvraag in een regio op elkaar afstemmen**. Afgestemde plannen in de regio dragen bij aan het tegengaan van versnippering van

¹ Programma Langer Thuis, actielijn 3, VWS juni 2018

allerlei kleinschalige woonvormen waarop zorgverleners en de zorginfrastructuur in de wijk niet zijn berekend.

2. Meerjarige en voorspelbare agenda voor de wonen en zorg

Verreweg de meeste ouderen wonen thuis. Daar ligt dan ook de grootste woonopgave. Maar vanwege de demografische ontwikkelingen neemt ook de autonome vraag naar intramurale verpleeghuisplekken toe. Investerings in zowel geschikte woningen als intramurale verpleeghuisplekken vragen om een meerjarige en voorspelbare agenda voor wonen en zorg. Als we in de zorg plannen blijven maken voor de dag van morgen, dan lopen we het risico dat er teveel of ongeschikte woningen worden gebouwd die leeg komt te staan dan wel dat de gewenste capaciteit niet op het juiste moment beschikbaar is. Ook de lokale woonopgave die gemeenten en woningcorporaties maken, zijn afhankelijk van duidelijk, meerjarig ouderenzorgbeleid.

- Om de beschikbaarheid en doelmatigheid van publieke als private investeringen in woonvoorzieningen voor ouderen zeker te stellen, is het van belang dat de overheid een **meerjarige en voorspelbare agenda maakt voor wonen en zorg**.

3. Stimuleer levensloopbestendig wonen

Naast de verantwoordelijkheid van de woningsector om zich voor te bereiden op het feit dat in 2030 ongeveer 25% van de huiseigenaren/huurders ouder is dan 65 jaar, kunnen ouderen ook zelf actie ondernemen. De huidige zorg en ondersteuning richt zich vaak op de actuele situatie van ouderen. Maar in toenemende mate staan ouderen samen met hun naasten en hun zorgverleners ook stil bij hun toekomstige zorgbehoefte. Een belangrijk onderdeel van dat gesprek is de vraag wat de toekomstige woonbehoefte. Hoe lang is de huidige woning nog geschikt of geschikt te maken? En is er een sociaal netwerk aanwezig? Het is belangrijk dat mensen op tijd beslissingen (kunnen) nemen die zorgen dat hun woning levensloopbestendig is. Bijvoorbeeld door de woning aan te passen of te verhuizen naar een andere woning. Ook eventuele financiële drempels moeten hierin worden meegenomen.

- Zorgverzekeraars willen dat overheid (nationaal en lokaal) **zich actief inzet voor levensloopbestendig wonen voor ouderen**. Het is belangrijk dat ouderen worden gestimuleerd om vroegtijdig na te denken en maatregelen te nemen zodat zij levensloopbestendig wonen.
- De overheid kan ook verkennen **welke maatregelen nodig zijn om nieuwe woningen levensloopbestendig te bouwen**. Bijvoorbeeld door aanpassingen in het bouwbesluit. Maar ook planologisch, zodat er woonvormen komen in de wijk die sociale netwerken van ouderen stimuleren.

Met vriendelijke groet,
Zorgverzekeraars Nederland

Mevrouw P.H. van Holst-Wormser
Algemeen directeur